

Nr 13.

Ankom till riksdagens kansli den 10 maj 1929 kl. 5 e. m.

*Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 13, i
anledning av väckt motion om befolkningens dietfråga.*

I en inom första kammaren väckt och till dess första tillfälliga utskott för behandling hänvisad motion, nr 201, har herr *Lindhagen* hemställt, att riksdagen ville anhålla, att Kungl. Maj:t måtte dels föranstalta, att den av medicinalstyrelsen ifrågasatta undersökningen om befolkningens i övre Norrland dietförhållanden utsträckes att omfatta en undersökning av den svenska befolkningens dietfråga i hela riket, och dels framlägga förslag till åtgärder, inriktade på att förebygga missförhållandena på detta område.

Motionen.

I avseende å motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har från medicinalstyrelsen inhämtat yttrande över förevarande motion ävensom över motionerna i första kammaren nr 202 och 203, och är nämnda yttrande såsom bilaga fogat härvid.

*Infordrat
yttrande.*

Av medicinalstyrelsens yttrande framgår, att den undersökning om befolkningens i övre Norrland dietförhållanden, som av motionären omnämnes såsom ifrågasatt, för närvarande pågår under medicinalstyrelsens ledning. Undersökningen har dock ännu icke slutförts.

Utskottet.

I likhet med nämnda myndighet anser utskottet lämpligast att först avvakta resultatet av utredningen ifråga, innan man igångsätter likartade undersökningar i övriga delar av landet, så att vederbörande, om en utsträckning av undersökningen befinnes önskvärd, kunna vid dess anordnande draga fördel av de erfarenheter, som den nu pågående undersökningen må komma att lämna.

Då således någon anledning att i frågans nuvarande läge avlåta skrivelse i ämnet till Kungl. Maj:t enligt utskottets mening icke föreligger, hemställer utskottet,

att förevarande motion icke måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 10 maj 1929.

På utskottets vägnar:

J. P. JOHANSSON.

Närvarande vid föreslående ärendes slutbehandling inom utskottet: herrar J. P. Johansson, Sandegård, P. A. Larsson, Wagnsson, Magnuson, Henrik Andersson, Wijkström och Löfvrander.

Bilaga.

Till Riksdagens första kammares första tillfälliga utskott.

Sedan Kungl. Maj:t anbefallt Medicinalstyrelsen att till Eder överlämna av Eder begärt yttrande över tre inom första kammaren väckta motioner, nr 201 om befolkningens dietfråga, nr 202 om missbruk av tobak och nr 203 om missbruk av kaffe, har Medicinalstyrelsen äran att härmed överlämna yttrandet ifråga.

I motionen nr 201 omnämner motionären en ifrågasatt undersökning angående i Norrland förekommande vissa sjukliga tillstånd; en sådan undersökning pågår för närvarande under Medicinalstyrelsens ledning, men resultat av densamma föreligger givetvis ännu icke. Det synes Medicinalstyrelsen lämpligast att först avvakta resultatet av undersökningen ifråga, innan man igångsätter likartade undersökningar i riket i dess helhet, så att man, om en sådan utsträckning av undersökningen befinnes önskvärd, kan vid dess anordnande draga fördel av de erfarenheter, som den nu pågående undersökningen kommer att lämna. Medicinalstyrelsen vill tillägga, att även i andra delar av riket och särskilt vid de lasarett, där invärtesavdelningar hava anordnats, redan nu stort intresse ägnas åt dietförhållandena även om icke undersökningarna i detta avseende hava den omfattning, som vad fallet varit och är i Umeå. Medicinalstyrelsen anser därför, att motionen icke för närvarande torde böra bifallas. Medicinalstyrelsen har för avsikt att framdeles inkomma med begäran om statsanslag för fortsatta undersökningar även i andra delar av riket, om de nu i Norrland pågående undersökningarna uppmuntra till fortsättning.

Beträffande motionerna nr 202 om missbruk av tobak och nr 203 om missbruk av kaffe har Medicinalstyrelsen vid några tidigare tillfällen avgivit yttranden och anser sig styrelsen kunna denna gång inskränka sig till att framhålla, att det viktigaste i dessa båda frågor enligt Styrelsens mening är upplysning och framför allt ungdomens påverkan i skolorna genom meddelande av lämplig undervisning. Denna sak framhålles i ett av sakkunniga den 19 oktober 1918 avlämnat betänkande rörande omläggning av nykterhetsundervisningen samt rörande åtgärder mot missbruk av tobak och kaffe. I en av skolöverstyrelsen utgiven handledning för lärare vid nykterhetsundervisningen finnes även å sid. 123—130 en avdelning angående undervisning rörande kaffe och tobak. Medicinalstyrelsen har tagit del härav och finner det önskvärt, att denna avdelning bleve omarbetad och utökad samt mera detaljerad, vilket säkerligen skulle lämna lärarna ett bättre underlag för den undervisning, som av dem skall lämnas. Utförandet av sådan omarbetning torde kunna överlämnas åt Skolöverstyrelsen i samråd med Medicinalstyrelsen, varvid ämbetsverken torde böra bemyndigas att tillkalla en läkare och en pedagog att biträda vid arbetets utförande.

En på så sätt omarbetad översikt över dessa njutningsmedels verkningar torde även kunna vara till ledning för upplysningsverksamheten gentemot vuxna, varvid Styrelsen särskilt tänker på föräldrar och målsmän. Medicinalstyrelsen vill ock framhålla, att Styrelsen fäst särskild uppmärksamhet vid kaffe- och tobaksmisbruk vid planläggningen av undersökningarna angående de s. k. norrlandssjukdomarna.

Utöver det sagda har Medicinalstyrelsen intet att tillägga.

NILS HELLSTRÖM.

Fred. Bissmark.

Felix Peyron.

Stockholm den 5 april 1929.
